

KEMAL GÜNGÖR

(1914 - 1961)

Hikmet GÜRÇAY

16/Ağustos/1961 tarihinde müzeler ailesi kıymetli bir uzvunu daha kaybetmiş bulunmaktadır. Daha çok faydalı olabileceği bir çağda canı kadar sevdiği, gönülünü verdiği ve bu uğurda sıhhatini kaybettiği eserlere doyamadan, göznuru dökerek ve büyük bir emek sarfederek neşretmek üzere hazırladığı bazı malzemenin neşrini göremeden aramızdan ayrılan Kemal Güngör 1914 senesinde Denizli Vilâyeti Acıpayam kazasının Yeşilyuva'sında dünyaya gelmiştir. Babası Mustafa Efendi, annesi Hafize Hanımdır.

Halk sanatının inceliklerini arayıp tetkik eden mesleğinin köklerini doğum yeri ve ilk tahsilini ikmal ettiği Yeşilyuva'da alan Güngör orta tahsilini Denizli'de ikmal etmiş, Erzurum Öğretmen Okulunda tahsilde bulunurken, altıncı sınıfta İstanbul Erkek Öğretmen Okuluna nakletmiş ve 1934 - 1935 ders yılında okulu bitirerek memleket evlâtlarını yetiştirmek üzere Muş İlkokulunda öğretmen olarak Millî Eğitim hizmetine girmiştir.

Daima okumak ve öğrenmek emeliyle dolu olan Güngör'ü bu defa Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Antropoloji ve Etnoloji Enstitüsünde istikbalini perçinlemek üzere Üniversite talebesi olarak görüyoruz.

1939 - 1940 ders yılında iftihar edilecek bir derece ile Fakülteden mezun olarak 1940 - 1944 yılları arasında Halk Partisinde Folklor ve Müze kısmı Şefi ve Müfettiş olarak vazife görürken 28/8/1944 tarihinde tekrar Millî Eğitim camiası arasına bu defa Ankara Etnoğrafya Müzesi Müdür Muavini olarak hizmete girmiştir.

Artık bu camia arasında kendisini sıra ile Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü Etnoğrafı, Anıt-Kabir Müdür Vekili ve nihayet Türkiye Büyük

Millet Meclisi Müzesi Müdürü olarak görüyoruz.

Bergama'daki Etnoğrafya Müzesinin tanzim ve teşhiri hususunda değerli müzeci merhum Osman Bayatlı ile örnek bir çalışma numunesi veren Güngör "23 Nisandan itibaren bütün mülkî ve askerî makamların ve bütün milletin mercii" olan, yakın tarihe kadar yaşanan hatıraları temsil eden, Millî Hakimiyetimizin timsali ve Millî İnkılâplarımızın temelini teşkil eden Türkiye Büyük Millet Meclisinin Müze haline getirilmesinde yorulmadan çalışmış ve bizzat kendisinin beyanı gibi "Türk Ulusu ve Aziz Atatürk'ün ülkülerinin gerçekleştiği Millî bir Anıt olan bu müesseseyi, onun vasiyetini yerine getiren Şanlı Ordumuzla Devrimci ve Atatürkçü Türk Gençliğine armağan"¹ ederek, hatıraları ile bizleri başbaşa bırakarak çok sevdiği memleketi olan Denizlide izinli bulunduğu sırada aramızdan ayrılmıştır.

Bu faaliyetleri arasında cemiyet ve ilmi teşekküllerde de vazife alan ve bunu şerefle başaran Güngör bir ara Türk Ocakları Genel Sekreterliğini ifa etmiş ve ölümü sırasında ICOM (Milletlerarası Müzeler Teşkilâtı) Türkiye Millî Komitesi Azası ve Sekreteri, Türk Halk Sanatları ve Ananelerini Tetkik Cemiyeti Sekreteri bulunuyordu.

Güngör Türk Etnoğrafya ve Folkloruna kendini vermiş, bu yolda memlekete faydalı olmayı azmetmiş bir meslekdaş sıfatıyla Antropoloji, Etnoloji ve Folklor sahasındaki neşriyatı ile her zaman aramızda yaşayacak ve ismi hürmetle anılacaktır.

¹ Türkiye Büyük Millet Meclisi Müzesi (Müzenin açılışı dolayısıyla) Kemal Güngör 23/Nisan 1961 Ankara.